

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—.
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—.

Naše gospodarstvo je bolno.

To je sodba sedanjega finančnega ministra dr. Milana Stojadinoviča, ki jo je izrazil v svojem govoru na seji upravnega sveta Narodne banke v Beogradu v petek, 18. januarja. V tem svojem govoru je poudaril poglobljeno naslednje misli: Aprila 1926 je bil dinar stabiliziran v vrednosti 9.12 švicarskih frankov za 100 Din. Leta 1931 je prišlo posojilo za zakonsko stabilizacijo dinarja v višini 2 milijard Din, leta 1932 pa ni bilo 100 Din več vredno 9 švicarskih frankov. Nato je postopno in stalno vrednost dinarja padala in naposled se je dinar v zadnjem času stabiliziral na temelju 7 švicarskih frankov. Da se vzdržuje zakonsko stabiliziran tečaj dinarja, se je uvedel dodatek 28%. Dejanski položaj je torej ta: V Curihu je dinar 7 švicarskih frankov mesto 9.12. Zlata podlaga za dinar se nahaja deloma zastavljena v inozemstvu in je vsled tega vrednost zlate podlage dejansko manjša za 314 milijonov francoskih frankov, na katere se plačajo 3 in pol % obresti. Ta resnica še doslej ni prišla odkrito na dan. In vendar je treba odkrito priznati sedanjo stvarno vrednost dinarja. Nekateri mislijo, da bi se dale mnoge težave premagati, če bi se znižala vrednost dinarja, ali pa če bi se zatekli k inflaciji. Kdor to veruje, veruje obenem, da je denar vzrok vse gospodarske krize in da je potemtakem v denarju zdravilo za to krizo. Temu pa ni tako. Saj je gospodarska kriza v državah z zlato in s papirnato valuto. Tisti, ki predlaga inflacijo, misli samo na dolžnike, pozablja pa varčevalce, ki so morda z največjimi žrtvami hranili svoje imetje v vložnih knjižnicah. Pozablja na tiste, ki so kupovali državne papirje, pozablja na delavce in uradnike. Znižati vrednost denarja pomenja pomagati enemu sloju v škodo drugega. Države srednje Evrope se borijo z največjimi težavami strahotne gospodarske krize, toda nobeni izmed njih ni prišla na um inflacija.

Naše gospodarstvo je bolno, boleha od več bolezni. Zato ne moremo vanj zanašati nove bolezni, ki bi bila inflacija. Zato je vladina politika: ohranitev sedanje vrednosti dinarja. Ni pa potrebna nobena izmišljava. Zato je odredil, da se smejo v domačem tisku svobodno objavljati tečaji dinarja v Curihu. Tudi ni treba izmišljave o visoki stopnji kritja za dinar okoli 60%, čeprav je dejansko veliko manjše. Za ta

gospodarski blesk plačamo inozemstvu na leto okoli 30 milijonov v devizah (menicah). Narodna banka torej mora odkrito ugotoviti svojo bilanco po današnjem dejanskem stanju. Posojilo 314 milijonov frankov v inozemstvu mora Narodna banka likvidirati, s tem si bo prihranila okoli 30 milijonov na leto, če tudi se na videz zdi, da se stopnja kritja zniža s 35 na 25%, oziroma pri zlatu s 25 na 20%. Treba je pokazati resnično stanje. Politika Narodne banke v bodoče mora biti ta: kritje mora po možnosti biti samo v zlatu in v devizah, zlato pa mora ostati v tresorju Narodne banke, ne pa v inozemstvu.



V NAŠI DRŽAVI.

Nov zakon o zaščiti kmeta pripravlja poseben odbor ministrov, kateremu naložuje kmetijski minister dr. Dragutin Rankovič.

Pravosodni minister napovedal za senatorskimi dopolnimi volitvami občinske in državnozbornske. Sestanku JNS v Novem Sadu je prisostvoval pravosodni minister dr. Kojič, ki je naglasil v svojem govoru, da je naloga sedanje vlade, da olajša ljudske davke in je ob koncu govora napovedal, da pridejo po dopolnilnih senatnih volitvah na vrsto občinske volitve, za njimi v jeseni redne volitve v narodno skupščino, in proti koncu tega leta volitve v banske svete.

Enotno vodstvo osrednjih državnih zavodov. Po sklepu ministrskega sveta bodo štiri največji državni denarni zavodi: Narodna banka, Hipotekarna, Privilegirana agrarna banka in Poštna hranilnica podvrženi finančnemu ministrstvu. Imenovani zavodi so spadali doslej pod štiri ministrstva: finančno, trgovinsko, prometno in kmetijsko, in ni bilo nikakega tesnejšega sodelovanja in je vsak teh zavodov delal po drugih navodilih, kar pa bo za bodoče enostavnejše, boljše in v dobrobit državnim koristim.

Znižanje obrestne mere Nar. banke. Narodna banka zniža s 1. februarjem obrestno mero da 5%. Lombardna mera se zniža s 7.5% na 6% in eskontna mera s 6.5% do 5%.

Svoto 30 milijonov dinarjev, ki jih bo Narodna banka prihranila na leto, naj ne odstopi svojim delničarjem niti je ni treba položiti v državno blagajno, marveč naj jo odstopi v prid narodnemu gospodarstvu. Obrestna mera Narodne banke po 6.5% spada danes med najvišje v Evropi. Tako visoka obrestna mera zelo pritiska gospodarsko delovanje v državi. Obrestna mera naj se zniža od 6.5% na 5%. Ako se ta predlog sprejme, bo minister za trgovino in industrijo znižal obrestno mero v vsej državi. Na ta način bo za narodno gospodarstvo prihranjenih ne samo 30 milijonov, temveč še večkrat po 30 milijonov. — Po govoru finančnega ministra je upravni odbor Narodne banke sklenil, da Narodna banka počenši s 1. februarjem zniža lombardno mero s 7.5% na 6%, eskontno mero pa s 6.5% na 5%.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Italijansko oboroževanje. V načrtu italijanskega proračuna za poslovno dobo 1935—1936 je določenih 18 milijard lir za oboroževanje na kopnem, na morju in v zraku.

V Posaarju po nemški plebiscitni zmagi. Kakor smo že poročali v zadnji številki, so zmagali Nemci pri ljudskem glasovanju v Posaarju dne 13. januarja z več nego 90odstotno večino. Tajništvo Zveze narodov je objavilo naslednji uradni izid glasovanja: Glasovalnih upravičencev je bilo 539.542. Glasovalo je 528.704 ali 97.9%. Za Nemčijo 476.089 ali 90.08%. Za samostojno Posaarje pod mednarodnim nadzorstvom, kakor je bilo pred plebiscitom, 46.613 ali 8.87%. Za Francijo 2083 ali 0.4%. Neveljavnih glasov je bilo 901. Svet Zveze narodov je končal razpravo o plebiscitu in bode izročeno Posaarje Nemčiji dne 1. marca. Koj po zmagovitem plebiscitu je imel Hitler po radiju govor, v katerem je prožil roko Francozom v spravo in izjavil, da ne tirja Nemčijo od Francije niti koščeka zemlje več. Iz Posaarja so že na pobegu oni, katerim ni za Hitlerjev narodni socializem. Mnogo beguncev se je že zateklo na Francosko. Posaarske komuniste je povabila Moskva, naj osnujejo. Ližini boljše iske prestolice posebno kolonijo, ki se bo imenovala »Rdeče Posaarje«. Skupno število vseh posaarskih beguncev ne bode presegalo števila 10 000.

V Avstriji po posaarskem plebiscitu. Po nemški zmagi v Posaarju so se vršile po Dunaju, v Gradcu in v Celovcu manifestacije avstrijskih hitlerjevcev. Politika ni bila kos, da bi bila zabranila glasno priznanje veselja nad nemško